

Szerda, 2000. november 1. 53. évfolyam 252. szám

Régióink

Hatvan éve hunyt el Kaán Károly, akit a magyar természetvédelem atyjának is neveznek

Utazó, tanító eredmények

CSÁKY KÁROLY

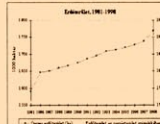
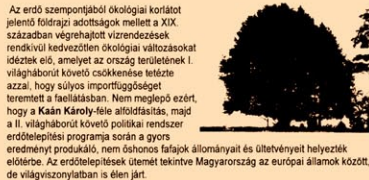
Kaán Károly európai rangú erdőmérnök, természeti értékek védelmezője és kutatója 60 éve halt el. Az utolsó "a magyar természetvédelem atyjaként tisztelt" őt. Szakismeretét a gyökérszaki gimnázium elvégzése után (ebben a városban született 1867. július 12-én) a selmecbányai Erdészeti Akadémián alakozta meg. Egykori tanárai azt is, hogy bevezette őt a tudomány világába, az utazásra, a világlátásra is ösztönözték. 1897-ben új hosszabb tanulmányutat tett Németországban, Ausztriában, Galiciában és Bukovinában. Külföldi tapasztalatait az Erdészeti Lapokban szívtotta be. Tanulmányutairól gazdag ismeretekkel, kisízesített látóképpel tért haza. Amint egyik mellátója írja: "Nyitott szemmel jár mindenütt, észrevesz és megjegyizz magának minden legkisebb jellegzetességet, azonban nem érzésként meg azzal, hogy megismerem az okokat, keresi az okot vagy okokat és vizsgálja, kutatója, lelhel-e az eddigi előzetesített, nem helytálló, nehezképes vagy elavult rendszerekben, megoldási módoknál javítást, helyesbítést vagy helyettük újat alkotni. "Első jelentősebb tanulmánya is az Erdészeti Lapokban jelent meg (Általánosítás az erdészeti termékek szállítási eszközében, 1899).

Ebben az időszakban Kaán Károly a kincstári erdőgazdaságok fejlesztésénél, korszerűsítésén fáradozott. Szorgalmazta az erdei uthalózók kitérítését, a szállítóeszközök tökéletesítését, a szakavatott gyérlést stb. A társaságokkal szemben fokozatos fellépő vádaskodások miatt kardoskodott, s fellépett a magánirtásokon végzett nagyarányú erdőpusztítások ellen.

Szinte elsőként ismerte fel, hogy "az erdészet ügyét más, rokon ágazatokkal kell összekapcsolni, a felmerülő feladatokat együtt kell megoldani". 1908-ban Darányi Ignác földművelésügyi miniszter szolgálatába szegődött, aki megbízta őt egy természetvédelmi munka megírásával is. Ez 1909-ben A természeti emlékek fenntartása címmel Budapesten nyomtatásban is megjelent. Kaán Károly munkássága a természetvédelemben is alapvető volt. 1914-ben adta ki A természetvédelem és a természeti emlékek fenntartásának kérdéseiről című tanulmányát. A Természetvédelem és a természeti emlékek című terjedelmes munkája szintén Budapesten jelent meg 1931-ben. Ez "a nem szakmai közönség számára is élményt jelentő mű", amely nagyon hozzájárult ahhoz, hogy 1935-ben új erdőtervényt, "egyszerűsített természetvédelmi törvényt alkottak" Kaán Károly életművét vizsgálva Oroszi Sándor említi, hogy "A világháborút lezáró trianoni békeszerződés után valamennyi szakma közül legjobban a magyar erdőgazdálkodást sújtotta az erdőterületek több mint 84%-a került az új határokra kívül. Az állami (kincstári) erdőknek pedig – ahol a szabad első évtizedekben megvalósulóban volt már a korszerű erdőgazdálkodás – csak 5%-a maradt meg "Kaán Károly ebben a kálidatában helyeztette is talált megoldást. "O, mint báró Vesselsky Miklós, maga száll csónakba, lelket önt a csúszdókba, talpra állítja az összeroszkádott, minden erejét összeszedve, minden lehetőséget kiharcolva segít és támogat minden rászorultat, pedig maga is lelkiell halálra sebezve áll munkáinak nagy terméke előtt." 1920-ban az Erdő az Alföldre című tanulmányával a Közletek-ben elindítja alföldfejlesztési akcióját. 1942-ben az MTA levelező tagjává választják, székfoglaló előadást Váltások a Nagy Magyar Alföld képe címmel tartja, majd előadja Széchenyi és a Nagy Magyar Alföld című értekezését is, 1927-ben az Akadémia kupa a Magyar Alföld című terjedelmes gazdaságpolitikai munkáját. Kaán Károly közéleti munkáinak, gróf Széchenyiék a szellemében cselekszik. Nem ismer lehetetlent: utazik, tanul és tanít, alkot és épít. Így lehetett kezdeményező szerepe az Alföld átfogó fásításának megindításában. Célfofata az a nézetek, miszerint az Alföld szarvasp, ezért alkalmazhatn a fás vegetáció megteremtésére. Írásában bebizonyította, hogy "a Kárpát-medence viharos története az oka az elterméketlenedésnek, a talaj- és növényzetromlásnak, de az ember képes újra birtokba venni, megnövelni azt." Kaán Károly vallotta, hogy "A Kárpátokat szelvényező csak ideig-óráig lehet, azok egyelőre csak tartózkodnak és órák." Az 1939-ben kiadott Alföldi kérdések című könyvében "a Széchenyi-évek magasztalán állva pártáztta végig azokat a természeti (...) és közgazdasági (...) kérdéseket, amik az "Alföld problémáit"nak megoldását befolyásolják, illetve lehetőségeit mutat megoldásokra. A magyar társadalmak formálóját, a természeti szelvényezőket, az erdő tisztaságának védelmezőjét, a kitűnő szakíró és nagyírót tudos 1940-ban hunyt el Budapesten. A Farkasréti temetőben helyezték örök nyugalomra. Tiszteletére több helyen is (Nagykanizsán, Püspökladányban, Budapesten) szobrot, illetve emléktáblát állítottak. Alkalmadtán illik nekünk is fejet hajtani előlük.

Szulcsán Gábor: Erdi iskola

Az I. világháború után Magyarország, az akkor 12%-os erdőesettség az 1990-es évek végére, erdőtelepítések révén 18 %-ra növelte.

A környezetgazdálkodási célok mellett az utóbbi években egyre erőteljesebbé válik a lakosság azon igénye, hogy szeretné közvetlenül élvezni az erdő jószágok hasznát. Ez nyilvánul meg az erdei iskola programban is, melynek célja, hogy az általános iskolás korú gyermekek tanulóidején során legalább egyszer huzamosabb idő töltésének természet környezetben, ahol életüknek megfelelő komplex oktatási programok segítségével szerezhessen tapasztalatokat az erdő értékeiről, a természet és a környezet viszonyairól. Ennek szellemében a Környezeti Erdészeti és Faipari Rt. (KEFAG RT) bennlakos erdei iskolát épít a Nyíri erdőben, melytől nem messze a konferencia résztvevőinek be tudunk mutatni. A szezon munkájában résztvevők a Kékesi Ártórium tanösvényének a bemutatása is. A tapasztalatok megbeszélésén során szívesen vesszük a hasznosulunk minden javaslatát, tervezett vagy kiegészítő átváltoztatást erdei iskolánk programjaink jobbabbá tételére.

EMLEKFA - HEGYI JUHAR

Ültették a mezőtúri versenyzők 2003. évben

GYŐZTESEK TÁBOROZÁSA

Tisztelet Hölgyeim és Uraim, Tisztelet Kollégák!

Az O.E.E. Előkező meghívásából, valamennyi nevén tisztelettel köszönöm a mai jelen alkalomhoz legelső előadók. Kaán Károly erdőmérnök írt megjelent leírásait, és köszönöm a megkezdésüket minden részvevőnek.

Július 12-én volt 135 éve, hogy a magyar erdészet és a természetvédelem közötti kiváló elméleti és gyakorlati szálakban. Kaán Károly erdőmérnök a természet és a természet honapján, történelmi sorforduló idején járunkozott meg a magyar természet egy olyan kiváló személyiséget, akinek az erdővel kapcsolatban, vagy az állatokkal, a természet gazdagságát, elméleti és gyakorlati alkotásai már az életről történelmi társulatok között, mert nem kérdészt a jövő, ami másoké módjában állt lenni.

A születése 125. évfordulóján, 10 éve felavatott emléktáblát tisztelegünk emléke előtt, megvessz, példát adó életét felidőztetjük.

A selmecbányai erdészeti akadémián kiváló eredményű szerzett diplomával, először rövid ideig utaztatni szolgálatát, majd 27 évesen Besztercebányán állami szolgálatra lép, ahol a szándékot, a helyi magyar kárpát erdőgazdálkodási központba rendelt szolgálatra. 1907-ben megkezdte a helyi magyar kárpát erdőgazdálkodási központba rendelt szolgálatra. 1907-ben megkezdte a helyi magyar kárpát erdőgazdálkodási központba rendelt szolgálatra. 1907-ben megkezdte a helyi magyar kárpát erdőgazdálkodási központba rendelt szolgálatra.

Egyetlenként 1920-1921 között az alelnöke volt Nevehez fűződik az Erdészeti Lapok létrejöttének felismerése, az első nagy segítség a lap talpra állításához. Kiváló ember, adottság, szakmai képességek és elhivatottság mellett, munkájának maradandó értékeit elméleti és fenntartás melletti elemek. Sokszor ridegnek és zárkózottnak tartották, mert nem kérdészt a jövő, ami másoké módjában állt lenni.

Az és nevet viseli, a közéleti szaktársadalmának választása alapján, az O.E.E. legnagyobb szakmai elismerése, amelyet immár évtizedek óta, évente név oda az egyesület, arra érdemes szakmai pályák elismerésére.

Kaán Károly emlékeire, a legemléke, ami teltetük, hogy örökségével mindig a magyar erdő jövőjét építjük.

Budapest, 2002. október 30.

Kaán Károly Természet és Környezetismereti Verseny országos döntőjén részt vett iskolák földrajzi helye 1993-2002.

Kaán Károly mellszobor állítása Székesérek 135. évfordulója alkalmából

Kaán Károly születésének 135. évfordulója, a Kaán Károly verseny 10. évfordulója, a Mezőgazdasági Főiskola képzés 30. évfordulója alkalmából mellszobor állításával kívánjuk lezárni tisztelettel Kaán Károly erdőmérnök, egykori földművelésügyi államtitkár, szaktudós, legnagyobb erdőpolitikus, tudós-akadémikus, a magyar természetvédelem meghatározó alakja, és nem utolságonban a kor jeles gazdaságtörténésze emléke előtt.

A szobor avatásának külön alkalmát ad, hogy a Kaán Károly verseny 10. évfordulója, a Mezőgazdasági Főiskola képzés 30. évfordulója.

A szobor felavatásán a Tessedik Sámuel Főiskola Mezőgazdasági Főiskola Kar épületében, 2002. május 24-én kerül sor a X. Kaán Károly verseny megnyitójára. Kaán Károly lelke mélyén mindig érzékelte a természet és annak kölcsönösségeit. A természetvédelem kezdetén – miniszteri megbízásból – már javaslatot állított össze a megvédésre érdemes természeti értékeiről. Állandóan és aktívan foglalkozott a természetvédelem kérdéseivel, melyet nyugalomába vonulása után még csak fokozott. A természetvédelem klasszikus, mely is meghatározó algműve az 1931-ben megjelent "Természetvédelem és a természeti emlékek" c. könyve. Kaán Károlynak elhívték a természetvédelem és a természetvédelem, mely nyugalomába vonulása után még csak fokozott.

Születésének 125. évfordulóján kerül az emlékeztet holmokról Kaán Károly munkássága "Az Állatvilág aktuális kérdései" című tudományos emléktáblát rendeztek Püspökladányban. Az emléktábla monija Kaán Károly munkásságát, "Biológiai tudományok alapja a magyar róna."

A 10. versenyt a rendezvényen résztvevő felkészítő tanárok, megyei szervezők Kaán Károly éremmel jutalmazták. Az országos verseny a környezet iránt legfogékonnyabb 11-12 éves korosztály mozgatja meg, évente kb. 18 ezer fő.

2001-ben az iskolai fordulóknál több mint 1210 gyerek vett részt a megyei versenyeken, közülük 44-en az országos fordulóra. A megyei versenyek lebonyolítása a 20. alkalommal.

Dudapest, Kecskemét, Pécs, Békéscsaba, Miskolc, Szeged, Székesfehérvár, Győr, Debrecen, Eger, Szolnok, Tatabánya, Mogyoród, Kaposvár, Szekszárd, Szombathely, Veszprém, Zalaegerszeg, Tornyosapálya, Salgótarján.

Hagyomány szerűdött a környezeti nevelés területén az egymásra épülő, egymást jól kiegészítő versenyek rendszerében. A három névadó Kitáblal Pál, Herman Ottó és Kaán Károly közös szellemiségű avatta a három szervező szervezetek közötti versenyét.

Az országban három pillére van a versenyek. Mosonmagyaróvár, Kiszúgyás és Mezőtúr hat évfolyam diákjai fogják át. Évente mintegy 30-35 ezer tanuló és több ezer pedagógust, szülőket tudunk közös ügyünknek megvinni.

Kaán Károly emléket több emléktábla őrzi. Szilágyi Erzsébet fasor Nagykanizsa, Szent-Györgyi hegy Budapesten, Jász-Győr Ágoston-völgy, Nagy-Hátság kőfal, Környezetvédelmi Minisztérium Természetvédelmi Hivatala Budapest Mellszobor Nagykanizsa, Püspökladányban, a pályázat támogatása esetén Mezőtúron készült. A mellszobor tervező Győrfi Sándor Munkácsy és Mednyánszky-díjas szobrászművész. A bronz mellszobor műve emléket kíván állítani a természetvédelem atyjának. A szobor postamane egy fotó, agra levezet lesznek, amelyre a 10 év győztesének nevének írják át. Az eddigi győztesek névsora:

5. osztály: Kovács Anikó (Balassagyarmat), Babai Dániel (Szabadbattyán), Jakab Judit (Budapest), Papp Márk (Budapest), Tretyánszky László (Encs), Tóth Ferenc (Keszthely), Szijártó Dóra (Budapest), Wisniewski Elva (Székesfehérvár), Szijártó Anna (Budapest).

6. osztály: Simay Gábor (Miskolc), Budai Tamás (Debrecen), Levczyk Annamária (Nyíregyháza), Pásztor Hajnalka (Mezőkövesd), Csapó Mária (Győr), Draskovits Gábor (Dunaújváros), Szuhayeczki Brigitta (Csaljaf), Otodi Katalin (Szeged), Havas Anikó (Göd).

További 20 levél őrsem maradt, ebbe gravírozásuk évenként az új győztesek neve. A szobor minden évben az országos verseny megnyitóján ünnepségen a versenyző diákok, tanárok, vendégek megköszönik.

Reméljük, hogy a természet iránt elkötelezett természetsezerők, és a tanítványait az erre nevelő pedagógusok, erdészek, mezőgazdasági szakemberek egyik fő zarándokhelye lesz a mezőtúri szoborkomplexum.

Tisztelettel:

Dr. Kőrösi József
A Kaán Károly versenybizottság titkára

